

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 45.—
za pol leta . R 20.—
za četrt leta . R 10.—
za 1 mesec . R 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 R

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Boj med Francozi in Italijani.

Francozi zapuščajo Reko.

LDU Reka, 2. oktobra. Davi zarano so videli na Kantridi dva velika avtomobila, polna mrtvih francoskih vojakov. Med njimi je bilo tudi nekaj mrtvih Italijanov.

LDU Reka, 2. oktobra. Davi okoli 5. se je slišalo na Kantridi streljanje. Kmalu nato je bilo slišati, kako so se razgovarjali italijanski vojaki med seboj, da so francoski vojaki »plačali« in da bodo še »dobilili«. Dopolodne okoli 10. se je odpeljalo 12 francoskih avtomobilov skozi Sušak po Luizini cesti. Kam so odšli, ni znano.

LDU Reka, 2. oktobra. Francozi izpraznjujejo skladišča v prosti luki in so

skladišče št. 19 že popolnoma izpraznili. V skladiščih se nahajajo živila, ki se vkravajo na parnike. Vse barake in drugi predmeti, ki za Francoze nimajo nobene vrednosti, so bili izročeni italijanskemu vojnemu erarju. Vest nekega lista, da je francoska vojna ladja »Pondorfe« zapustila Reko, ni resnična. Zavezniki so zapustili samo Martinščico. Pač pa so se odpeljale z Reke angleške in ameriške vojne ladje. Barake in druge naprave francoskega vojnega erarja na sušaškem področju je zasedlo civilno prebivalstvo.

D' Annunzio v vojnem stanju z Jugoslavijo.

LDU Dunaj, 2. oktobra. (ČTU.) »Wiener Mittagszeitung« poroča iz Curiha: Z italijanske meje javljajo: Predsednik demokratske stranke na Reki Gottardi in strankin tajnik Battistini sta preko Jugoslavije pobegnila v inozemstvo in sta od tam v imenu reških meščanov poslala v Pariz protest proti D' Annunziu. V tem protestu očitata poveljnikom zasedbenih entitetnih čet, da niso ničesar ukrenili, da si so vedeli za D' Annunzijeve priprave. Ugovor tudi ugotavlja, da so entitni poveljniki znali za odkrito akcijo generala Graziolija, ki je stremela po aneksiji. — Vsi ugledni Jugoslavlani na Reki so že odpotovali v Jugoslavijo. Pripadnike drugih narodnosti, kakor Nemce in Madžare, so Italijani izgnali in trpinčili.

LDU Dunaj, 2. oktobra. (ČTU.) »Wiener Mittagszeitung« poroča iz Curiha: Kontreadmiral Nemes, naslednik admirala Casanove, je glasom ista »Echo de Paris«

Italiji ni mogoče izprazniti Reke.

LDU Dunaj, 2. okt. (ČTU.) »Reichspost« poroča iz Frankfurta: Francoski listi javljajo, da je dospel v Pariz odgovor italijanske vlade na zahtevo zaveznikov po

izdal proglas, v katerem izjavlja, da italijanska mornarica, ki je imela tekmo dolge vojne mnogokrat priliko prizadejati Reki veliko škodo, ne bo nikoli rabila orožja proti temu mestu.

LDU Berlin, 2. oktobra. (DunKU.) »Berliner Zeitung am Mittag« javlja iz Rotterdama: Glasom lista »Nieuwe Rotterdamsche Courant« poročajo iz Angleške, da je dal D' Annunzio prekiniti telefonsko zvezo med Reko in Zagrebom. Obenem je obvestil francosko misijo, da se nahaja z Jugoslavijo v vojnem stanju.

LDU Reka, 2. oktobra. Snoči ob pol 23. so v Zametu pri Reki začeli vojaki reške posadke, večinoma arditi, streljati na vse strani. Prebivalstvo je bilo v velikem strahu. Nato so Italijani vdrl v hiše, preiskali vse kote ter odnesli živila, kolikor so jih našli. To ropanje je trajalo do davi ob starih. Prebivalstvo je do skrajnosti zbegano in ogorčeno.

izpraznitvi Reke. Italijanska vlada izjavlja, da ji ni mogoče izvesti zahtevo zaveznikov.

Resen položaj Italije.

LDU Dunaj, dne 2. oktobra. (ČTU.) »Neues Wiener Journal« javlja iz Lugana: Italijansko časopisje priznava skrajno resnost položaja. »Corriere della Sera« piše, da reško vprašanje vodi deželo v meščansko vojno. Opozicija vidi v vladi orodje najnesramnejšega nevtalizma in defetizma, dočim očitajo prijatelji vlade opoziciji, da ogroža disciplino, draži zaveznike in izziva jugoslovanske sosedne k vojni. Italija je, kakor pravijo, pač zmaga, sedaj ji pa preti nevarnost, da v bratomorni vojni propade. Tudi »Corriere della Sera« ne dopade, da bo volitve izvedlo ministrstvo, ki obstaja povečini iz nevtalizmov. »Secolo« ugotavlja, da je napetost dosegla skrajno mejo. Zbornico je zgrabila divja volilna mrzličnost in je v gotovem zmislu nerazsodna.

Boj proti Nittiju.

LDU Berlin, 2. oktobra. (DKU.) »Popolo d'Italia« priobčuje članek Mussolinija, kjer pisec ljuto napada ministrskega predsednika Nittija in pozivlje one, ki so se udeležili vojne, naj gredo v Rim in vržejo ministrskega predsednika v Tiberio.

Napad na laškega kralja.

LDU Dunaj, 2. oktobra. (ČTU.) Po zanesljivih informacijah iz Berna ni tam kaj ničesar znanega o poizkušnem atentatu na osebo italijanskega kralja.

Francoška ratificirala mirovno pogodbo.

LDU Pariz, 2. oktobra. (ČTU.) Francoska poslanska zbornica se je danes s 372 proti 53 glasovom izjavila za ratifikacijo versailleske mirovne pogodbe.

Za monarhijo na Ogrskem.

LDU Budimpešta, 2. oktobra. (DKU.) OKU. javlja: Stranka ogrskega kraljevstva je izdala danes povodno priporočilo za volitve

ve v narodno skupščino na ogrski narod oklic, v katerem pozivlja državljane, naj vstopijo v rojalistično stranko. V oklicu pravijo: Prepričani smo, da se bo usoda naše domovine umirila šele tedaj, ko se bomo po preteku stoletij poslužili svoje pravice, voliti kralja, in odprli vrata gradu v Budi kronani glavi. Volitve kralja prepustimo prevdarnosti narodne skupščine.

Zastopstvo Avstrije v Parizu.

LDU Dunaj, 2. oktobra. (DunKU.) Nemško-avstrijski državni dopisni urad javlja: Zastopstvo avstrijske republike v Parizu se je že konstituiralo. Radi prihranitve stroškov nima veliko osebja. Prideljeni so mu bivši sekcijski šef v državnem uradu za zunanje stvari dr. Eichhoff, konzul Walter Mayrhofer in kot tiskovni ataše poročevalec dopisnega urada dr. Pavel Zifferer. Dr. Eichhoff je že odpotoval v Pariz.

Razpuščenji komunistični shodi

LDU Berlin, 2. oktobra. (DKU.) Razpustitev 30 shodov, katere so sklicali v Berlinu stavkajoči kovinski delavci, se je izvršila brez posebnih prijetljiv. Samo v Müllerstrasse je prišlo do spopada. Za vzdrževanje miru je bil pripravljen velik policijski aparat; da se prepreči poulični izprevidi zunaj zborovalnih prostorov, so patrolirali po ulicah oddelki policije na avtomobilih. Shodi so bili razpuščeni, še preden so govorniki začeli govoriti. Spopad v Müllerstrasse je nastal na ta način, da je policija aretirala enega izmed prirediteljev zborovanj ter ga odpeljala na stražnico. Množica je poizkusila parkrat osvoboditi aretiranca, nazadnje je pa navalila na stražnico, pri čemer je policija rabila orožje ter streljala na množico. Ena oseba je bila ubita, šest do osem pa ranjenih. Popoldne so čete zaprle vse ogrožene ulice v severnem delu Berlina.

Vsi delavni — vsi siti!

V naši jugoslovanski družini ni pravega soglasja. Dela je ogromno in nujnega, toda dočim so eni voljni delati in pošteno opravljajo svoj del, pa drugi ne kažejo nikakega veselja do dela, ampak bi najraje pestali samo nadzorniki in ravnatelji pa akcionarji, ki bi ukazovali pridnim, prejemali masne plače in po svoji volji delili plodove njihovih življenj. Tako vlogo so prej med Jugoslavlani igrali Švabi in Mržari, ki so nam sedaj, ko se odšli, pustili, kakor se zdi, usodno dedščino: svojo gospodščino, ki hoče živeti od tujih žuljev.

O tem nas prepričuje marsikaj, posebno pa povest o premoži na železnicah.

V glavnih premogovnikih Slovenije, v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku, ki edino pridejo v poštev za železnice in industrijo, se je ob dobri volji dela sva in podjetništva posrečilo premagati največje težave in uvesti redno delo. Vsled tega se danes v teh premogovnikih prideluje 1.100.000 količina premoga, to je rad 2600 ton dnevno. Od tega bi naše plinarice, tovarne, plavži in druga industrijska podjetja potrebovala 1500 ton na dan, da bi mogla v polni meri obratovati in dajati dela tisočim množicam našega proletariata. 1.100.000 količina je že naša deželna vlada pristigla na 1100 ton dnevno, tako da bi za železnice — na zasebno porabo se niti ne misli — ostalo našega premoga 900 ton dnevno. To bi popolnoma zadostovalo za proge, ki teko po našem ozemlju.

Kako pa se v resnici razvijuje naš premog? Po ministrski naredbi z dne 7. maja 1919 dobivajo: državne železnice v Sloveniji 280 ton, južna železnica za slovenske in hrvatske proge 770 ton, hrvaško-slavonske železnice 240 ton, hrvaška industrija 300 ton, skupaj 2150 ton! In slovenska industrija? Ona se mora zadovoljiti s slučajnimi ostanki, ki znašajo povprečno največ 400 ton dnevno. Potem ni čudno, da tudi pri nas, kjer bi bilo dovolj poštene volje za delo, delo zamira in preti nevarnost, da izgubi delo 50.000 delavcev.

To bi bilo eno. Drugo je pa neznosna stiska za kurivo v zasebnih gospodarstvih. Drva se prodajajo na kilograme, premoga ni. S čim naj kuhajo gospodinjice, s čim naj si greje proletarec svoje večinoma vlažno, puho stanovanje? Ali nas hočejo res tirati v obup?

A ne dovolj tega. Ampak v prvih dneh septembra t. l. je minister za šume in rude Kristan poslal naši deželni vladi ferman, da mora Slovenija pošiljati mestu Belgrad vsak dan 600 ton premoga! Mi slovenski proletarci gotovo odkritosrečno ljubimo demokratični srbski narod in smo vedno pripravljeni podati mu vsako pomoč, ki je v naših močeh. Toda da bi se sami uničili, zato da bi njemu pomagali, tega pa viteško srbsko ljudstvo gotovo samo ne bi hotelo.

Pa tudi treba ni. Jugoslavija ima razen v Sloveniji bogate in izvrstne premogovnike v Bosni, Baranji in Srbiji, nekaj pa tudi na Hrvaškem. Ako bi se v te premogovnike vpeljal red in bi se delalo v njih s tisto prednostjo, kakor se dela v naših premogovnikih, ter bi se istočasno napravil tak red, kakor je na slovenskih progah, tudi na hrvaško-slavonskih železnicah, potem bi premogovna stiska v Jugoslaviji padla takoj za dve tretjini. Tako zatirajo tisti, ki razmere natančno poznajo.

Po domače povedano, se torej slovenska vestnost in pridnost na neodpušten način izkorišča in zlorablja!

Ko se vsled nemarnosti in korupcije na hrvaških železnicah naš železniški tovorni promet skoroda ustavi — na vseh progah stoji na tisoče tovornih vagonov, ki ne morejo naprej, ker je zagrebški kolodvor zabarikadiran z blagom, ki čaka na zacarinjenje — je južna železnica z drugimi prizadetimi činitelji predlagala, naj se vse blago, ki prihaja s severozapada v Jugoslavijo, zacarina takoj na meji — v Mariboru, kjer so med drugim na razpolago tudi zadosti obširna skladišča. Tedaj so hrvaški listi dvignili velik krik, da se hoče prizadeti Hrvatom velika krivica in škoda, ker bi tak urad kakor je državna carinarnica s svojim štabom uradništva in drugega osebja, bil premeščen iz Za-

Madžarski ministrski predsednik
Stefan Friedrich,

ki je vrgel židovsko-socialistično vlado ter se je vzdiral na vladi kljub vsem številnim nasprotnikom. Glavna smer njegove vlade je: Očistiti deželo židovskega vpliva ter židovske korupcije v upravi.

greba. Naj torej rajši Hrvate in Slovence in Srbe vrag vzame, samo da Hrvatska ohrani krpo državnega birokratizma. Hrvatsko delavno ljudstvo je pri tem seveda popolnoma nedolžno; za celo stvarjo tiče zopet špekulanti, ki so v Zagrebu menda že začeli graditi skladišča za carinske blago in drugi ljudje, ki pričakujejo masne službe ali kaj podobnega.

Na ta način v Jugoslaviji ne pojde dalje, o tem naj si bodo vsi, ki se jih tiče, popolnoma na jasnem. Ako so nas prej na lastni zemlji vse skupaj izkoriščali tujci, ne smemo sedaj izkoriščati bratje drugega — ne pleme plemena, ne stan stan. Geslo slovenskega in jugoslovanskega proletarca mora biti trdno in neizprosno: Vsi delavni — vsi siti!

Oderuhi z moko.

Odsek za prehrano deželne vlade za Slovenijo objavlja:

V zadnjem času se razširjajo vesti, da bo moko zmanjkalo ter da bodo cene mlikskih izdelkov zelo poskočile. Tudi se pripoveduje, da bodo zopet vpeljane izkaznice za moko in kruh.

Te vesti so popolnoma neosnovane.

Res je, da so radi prometnih težkoč za stali dovozi žita iz Banata in Bačke, vendar so te težkoče že premagane. Žitni zavod ima nakupljene velike množine žita, ki jih v najkrajšem času spravi v Slovenijo.

Vznemirajoče vesti so izrabili — če ne tudi povzročili — trgovci in mlinarji, ki sedaj zadržujejo mlikske izdelke ter jim navijajo cene.

Politična okrajna glavarstva imajo nalog, da nastopijo z vso strogostjo proti takim brezvestnežem, zaplenijo zaloge, dotičnika povrhutega kaznujejo še z globo do 20.000 K in zaporom do 6 mesecev.

Občinstvo se pozivlja, da gre oblastvom na roko ter jim da podatke za postopanje. Občinstvo samo pa se naj ne da begati po neosnovanih vesteh.

Iz Celja pa poročajo, da je tam oblast samo v enem izmed velikih celjskih mlinov zaplenila 14 vagonov moke, ki jo je tak krvošes hotel skriti, da bi se bolj bogatel na stroške ljudstva.

Odločno zahtevamo, da oblast objavi ime in vseh takih in podobnih zločincev, jih kaznuje z ječo ter zapleni vse blago. Takim ljudem na čelo pečat s Kajnovim znamenjem!

Politične novice.

+ **Protič je vrnil nalogo** za sestavo nove vlade regentu. Izkazalo se je, da bi njegova vlada imela brez Črnogorcev 136 glasov, medtem ko jih imajo demokratje in socialisti le 127. Vendar je tudi to premalo za vlado, zato je Protič vrnil regentu poverjeno nalogo. Sedaj se vrše nova pogajanja.

+ **Pašića se boje demokrati v Bosni.** Sarajevski »Glas Naroda« piše o njem med drugim: Namesto da bi svojo avtoriteto porabil za konsolidiranje države, pa služi ž njo svoji stranki in se posveča strankarski borbi. Napoveduje velike reforme v krilu stranke in svoje agitatorsko potova-

Širite „Večerni list“

nje med narod ter obeta, da bo prišel tudi med nas Bosance in Hercegovce! To je iznenadilo tudi tiste, ki so doslej tudi izven radikalnih vrst gledali v Pašiču ne strankarja, ampak diplomata in politika, ki mu bo vsaj ob dvanaesti uri državna korist svetlejša od strankine. — Tako piše glasilo tistega Pribečevića, ki je kot notranji minister hodil na agitatorična potovanja širom zemlje in se proslavljal zlasti s svojim bosanskim potovanjem, ko je v Sarajevu ustanovljal svojo stranko na večerji, za katero je morala plačati dežela 25.000 kron. Kaj je delo Svetozarja Pribečevića kot ministra drugega nego delo za koristi demokratske stranke na škodo države?

— **Muslimanov v Bosni** je približno 670 tisoč duš. Od teh je po vladni statistiki iz l. 1910: posestnikov, ki svojo zemljo obdelujejo s kmeti, 25.719, kmetov muslimanske vere 30.722; posestnikov brez kmetov 11.005; svobodnih kmetov 334.811; ostali 258.000 so trgovci, obrtniki itd.

— **Demokratsko-socialistični režim na Češkem.** Kakor v Jugoslaviji vladajo meščanski demokrati s pomočjo socialistov tudi na Češkem. Ta vlada ni v celi državi nikomur nepristransko pravična, marveč živijo njeni pristaši vse mogoče pravice, za vse druge pa velja: ali se vpogni, ali te zlojimo. Sovraštvo do katoličanstva je glavni znak tega režima. Zato je umljivo, da čutijo njegovo težko pest najbolj pobožni katoliški Slovaki. Ker ostajajo v ogromni večini zvesti svoji verskemu prepričanju in odklanjajo svobodomiselstvo, pošilja demokratsko-socialistična vlada nad nje trope čeških uradnikov, sokolaških vojakov in dobičkarjev, ki z rekvizicijami in drugače izsavaajo narod, šikanirajo in zapirajo poštene može in javne funkcionarje; zasmejujejo ljudstvo zaradi njegove pobožnosti, onečajo kipe in oskranjajo cerkve ter silijo ljudstvo, da prejme husitsko vero; maščujejo se celo nad slovaškimi vojaki, ki dobivajo polovico manj plače nego češki. Slovaški ljudski stranki, čije voditelja župnika Hlinko so Madjari toliko preganjali, je demokratsko-socialistična vlada ustavila vse liste, njihove shode sokolaška vojska siloma razganja, urednika Tomaneka, ki so ga bili vlačili po ječah Madjari, so sedaj zaprli tudi Čehi. Najlepše je pa to, da kanijo Čehi venčati svoje nasilje nasproti slovaškemu plemenu z volilnim redom, glasom katerega naj bi se vršile volitve šele čez 3 do 4 leta — v sedanjem parlamentu ima Slovaška 54 delegatov, ne izvoljenih, ampak imenovanih iz vrst Čehom suženjsko udane inteligence, oziroma iz vrst rojenih Čehov — volitve naj bi bile na Češkem tajne, a na Slovaškem javne itd. Na vse to odgovarja slovaški narod z zahtevami po avtonomiji, kakoršno so dali Čehi zakarpat-skim Rusinom. Da zmagajo s to zahtevo, so Slovaki nedavno poslali v Pariz deputacijo pod vodstvom župnika Hlinke, ki predloži mirovni konferenci spomenico, v kateri je opisano neznošno nasilje češke vlade nad slovaškim narodom in izražena zahteva, da dobi Slovaška avtonomijo.

Dnevne novice.

— **Jesenice.** Dramatični odsek Katol. želavskega društva priredi v nedeljo, dne 5. oktobra ob pol 8. uri zvečer v Delavskem domu Medvedovo igro »Za pravdo in srce«. Med odmori in pred predstavo svira celotna društvena godba.

— **Pomanjkanje jajc** občutijo tudi v Zagrebu, kjer že več tednov ni skoraj videti jajca na trgu. Ako kdaj pride kaka košara, je v hipu razprodana po 1 K 40 vin. do 2 K kos.

— **Učiteljske pokojnine, vdovnine, vzgojevalnine** itd. se plačujejo s 1. oktobrom 1919 potom tukajšnjega poštnega čekovnega urada. Nakaznice, v katerih je nakazana že tudi nova draginjska doklada, se radi ogromnega dela dosedaj niso mogle odposlati. Zgodi se pa to v nekaj dneh. — Obenem se opozarja, da ni treba več upošiljati pobotnice.

— **Preizkušnja za pomočnike pri obrtni zadrugi v Kranju** se vrši dne 18. oktobra. Priglasiti se je najkasneje do 12. t. m.

— **Brzajavne pristojbine za inozemstvo.** Vsled odloka ministrstva za pošto in brzajav se od 22. septembra naprej pri brzajavkah v inozemstvo ne šteje in ne zaračunava za vsako brzajavko po ena beseda več, kakor je dejansko število besedi in se s tem razveljavlja neka prejšnja začasna odredba, za to se pa plača za vsako brzajavko v inozemstvo poleg redne pristojbine za pravo število besedi še pribitek 3 kron.

— **Pri poštnem uradu Dolenja Lenava (Prekmurje)** se je otvorila 18. septembra t. l. telefonska centrala za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

— **Preki sod zahtevajo** prebivalci v Suhotici. V tamkajšnjih krajih se izza prošle zime potepajo roparske bande, ki z orožjem v roki napadajo ljudi na cestah in v domovih

in neusmiljeno plenijo. Zgodilo se je že mnogo roparskih umorov in ljudje niso varni pred roparji niti v lastni hiši. Prebivalstvo je nad brezbrzičnostjo in prizanesljivostjo oblasti, ki ne ukrenejo nič odločnega, skrajno ogorčeno in zahteva, da se nemudoma proglasi preki sod.

— **Aprovizacija Zagreba.** Zagrebški mestni aprovizacijski odsek bo spričo čimdalje hujše druginje in pomanjkanja ostal tudi v bodoče ter preskrboval moko, sladkor in mast. Od slučaja do slučaja se bo pečal tudi z drugim blagom.

— **Zagrebska mestna občina kupila veleposestvo.** Zagrebška mestna občina je kupila nadškofovo veleposestvo Biskupljak pri Žitnjaku, ki meri 230 oral. Mesto bo na posestvu pridelovalo zelenjavo za preskrbo prebivalstva.

— **Policijska kot prenočišča.** Zagrebški listi poročajo, da je došel te dni iz Belgrada v Zagreb tajnik ruskega poslanstva Pelekin. Ker ni mogel nikjer dobiti prenočišča, je prenočil na policijskem komisarjatu in se zjutraj odpeljal dalje.

— **Iz vlaka je padel** pri Culincu na Hrvatskem 19letni Jakob Flegel in si zlomil nogo.

— **Vlak povozil jahačico.** Na južnem kolodvoru v Zagrebu je hotela 21letna cirkuška umetnica Ema Großmayer skočiti na že vozeči vlak, pri čemer je padla in prišla pod kolesa, ki so ji odrezala nogo pod kolonom.

— **Premog za Zagreb.** V Zagreb je došlo 50 vagonov češkega premoga, ki ga je bil kupil za Zagreb mestni zastopnik Šarič; nadaljnih 30 vagonov je na potu. S tem je zagrebška plinarna za celo zimo preskrbljena.

— **Zagrebsko vseučiliško dijaštvo pred štrajkom.** Zaradi težav s stanovanji in prehrano je zagrebško vseučiliško dijaštvo obvestilo liste, da letos ne pride k predavanjem, ako se razmere ne izboljšajo. Dijaštvo je poslalo k poverjeniku za prosveto Rojcu, deputacijo.

— **Smrt ljudskega prijatelja.** V zagrebški bolnišnici je umrl župnik iz Cirkvenice Stepan Mrakužić. Pokojnik ni bil le vnet delavec v vinogradu Gospodovem, marveč je neumorno delal za ljudstvo tudi na socialnem in gospodarskem polju.

— **Ljudski domovi na Hrvatskem.** V Gornji Stubici so zgradili enega prvih ljudskih domov, ki bo ognjišče ljudske prosvete.

— **Kovač, krščanskega mišljenja** in življenja dobro izvežban v svoji stroki, more dobiti ugodno mesto za izvrševanje samostojne kovaške obrti v večji župniji na Dolenjskem. Prednost imajo mlajši. Oglasiti se je pri Jugoslovanski strokovni Zvezi v Ljubljani v Jugoslovanski tiskarni II. nadstropje.

Ljubljanske novice.

lj Adoracije o polnoči v stolnici so se za Jugoslovansko Stokovno Zvezo udeležili trije zastopniki, da tako praktično odgovore »Napreju«.

lj »Mati«. V svoji tridejanski drami »Mati«, ki jo uprizori v soboto, dne 4. t. m. o bpol 8. uri zvečer organizacija ljubljanskega učiteljskega na »Ljudskem odru« v Ljubljani, rešuje pisatelj Ks. Meško problem razmerja med domovino in tujino. Igra je polna pretresljivih prizorov; v njej se zrcali vsa ona Meškova sanjavnost, ki nam je znana iz njegovih, s pesniškim zanosom pisanih novel, v njo je položil pisatelj vso svojo mehko in čutečo dušo. — Vstopnice se dobe v predprodaži v trgovini L. Schwentner v Prešernovi ulici in na večer predstave od pol 7. ure dalje pri blagajni »Ljudskega odra«.

lj Koncert vojaške godbe pod vodstvom gosp. kapelnika dr. Čerina, rajanje po napevu »Slovenske mladenke«, komični prizori, srečlov, vse to je obseženo v vzporedno dobrodelne prireditve, ki se vrši v nedeljo, 5. oktobra, ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Uniona. Večer priredi stolna Elizabetna konferenca v prid revežem in sirotam, ki jih podpira. Zato je želeli, da bi posetili to prireditev vsi, ki čutijo z bednim ljudstvom — pa tudi vsi, ki si žele obilo prijetne zabave!

lj Sestanek begunskih zaupnikov v soboto, dne 4. t. m., ob 20. uri se ne vrši, kakor pomotoma razglašeno, v »Narodnem domu«, ampak ob isti uri v restavraciji pri »Zlatorogu«. Na sestanek vabimo tudi vse poslane. — Pripravljali odbor.

lj Velik ogenj v Zanklovi hiši na Marijinem trgu. V veži Zanklove hiše na Marijinem trgu sta včeraj ob 2. popoldne dva mlada uslužbenca točila brunolin. Ker je v veži tema, se je eden hotel preprčati, če je sod že poln. Naenkrat je nastala eksplozija. Iz veže se začuje najprvo obupen klic: »Zaprte, eksploziralo bo!« V tem pa je bila že vsa hiša polna gostega črnega dima, ki se je valil iz veže po hodnikih v vsa nadstropja, v stanovanja, odkoder je pri oknih silil ven. Cela visoka hiša je bila podobna ogromni razpočeni peči, ki se kadji na vseh koncih in krajih. Stanovalci, ki so se deloma ravno spravili h kosilu, deloma pa so ravno pokosili, so začeli obupani tekati sem in tja.

Nudili so se grozni prizori, zlasti ko se je mati, ga. Podkrajšek, spustila vsa goreča na tla. Požarna bramba je došla precej pozno na lice mesta; vzrok: pomanjkanje preciznih zglasilnih aparatov in ker je bila tudi telefonska zveza zelo počasna. Med tem časom je začela vsa notranjost hiše goreti. Ljudje-stanovalci so večinoma bili že rešeni, ko je stopila požarna bramba v akcijo. Hvala gre g. Sevniku, ki je dal svoje široke plahte, da so ljudje poskakali vanje. Ko je požarna bramba začela delovati, je težavno našla hidrante. Ob 3. popoldne je bil ogenj ugašen. — Več ali manj poškodovanih je sedem oseb: — 1. Zelo poškodovana odnosno opečena je gđc. Danica Šolar, 19 let stara z Raketa, gojenka II. letnika učiteljskega, stanujoča na Bregu štev. 4. Težke opekline ima na obrazu, ki je ves črn. Usodnega trenutka je bila na obisku pri svoji prijateljici gđc. Mariji Tanjko. Letela je najprej po stopnicah, a se potem skozi okno spustila ožgana na tla. Nahaja se v deželni bolnici, IV. oddelek. — 2. Marija Tanjko lahko poškodovana. Bila je sprva pripeljana v bolnišnico, a je kmalu odšla v privatno lečenje. — 3. Ga. Marija Podkrajšek, soproga uradnika pri agrarnih operacijah, stanujoča v II. nadstr. Ob izbruhu ognja je pričakovala svojega soproga h kosilu. V obupu je najprej vrgla svoje dete, triletnega sinka Dinka skozi okno, potem se pa še sama spustila doli, padla je najprej na balkon, kjer je čakala družina gda. Gnezde rešitve. Dobila je poškodbe na glavi in rokah. Njen sinko je skoro nepoškodovan. Sprejeta je v bolnišnico. — 4. Dinko Podkrajšek, tri leta star. Lahke poškodbe na glavi in desni roki. V bolnišnici se nahaja poleg svoje mamice in gleda odprtih oči okolico. Piškote je. — 5. Gđc. Florjančič, 52 let stara, stanujoča v III. nadstr. Spustila se je s tretjega nadstropja na balkon I. nadstropja. Dobila je resne poškodbe v križu. Sprejeta je v deželno bolnišnico, kirurški oddelek. — 6. Postrežek Ivan Zupančič z lahko po-

škodbo na čelu; zadelo ga je pohištvo, ki so ga metali doli. — Gđc. Zlata Gnezda, lahko poškodovana. V privatni oskrbi. — Poleg človeških žrtev trpe stanovalci tudi zelo veliko škodo na pohištvu, obleki. —

Kakor nam danes poročajo, je stanje vseh poškodovancev, izvzemši gđc. Šolarjevo, povoljno in se obrača na bolje. Gđc. Šolarjeva pa ima tako težke opekline, da ni veliko upanja, da bi okrevala.

lj Izginil je Vladimir Nečimer, star 26 let, obleden v črno civilno obleko, s sivim telovnikom in pokrit s slamnikom. Ima svetle goste lase, modre oči, nalahko pegast obraz. Zadnje čase so opazili pri njem znake duševne bolezni. Pred enim tednom se je odpeljal z vlakom in je dejal, da gre v Maribor, a od tedaj ni o njem nobenega sledu več. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči na družino Nečimer, Rimska cesta 10, III. nadstropje v Ljubljani.

lj Vaja orkestralnega društva »Glasbene Matice« se vrši v soboto 4. t. m. ob 20. uri; ob 17½ isti dan kratka vaja brez čela in kontrabasa. Za odbor: D. Karlin.

lj Pokojnino nam dajte! Ravateljstvo državnih železnic vnovič vprašamo, kaj je z našimi draginskimi dokladi? 18. septembra je bilo objavljeno, da se v par dneh prične z izplačevanjem. Danes je 4. oktobra, pa ni ne skromnih pokojnin, še manj pa draginskih doklad. Upriki se oglašajo. Vprašamo ravateljstvo, če morda misli, da mi od zraka živimo? Vsek komaj čaka prvega, a ubogi upokojevec naj čakajo na milost — ali sami še niso prečeli svojih plač za 1. oktober? Prosimo torej, kako dolgo še mislite odlašati — ali naj gladu umremo? — Upokojevec drž. železnic.

lj Nogometna tekma »Ilirija« : A. S. K. Celje. V nedeljo dne 5. oktobra ob 3. popoldne se vrši na športnem prostoru pred drž. kolodvorom tekma med ljubljansko »Ilirijo« in Atletičnim športnim klubom iz Celja. Podrobna poročila še pričakujemo.

Obraz.

Novela. Spisal Rabindranat Tagore.

(Dalje.)

Ko je izgovoril besedo »boginja«, je dvignil moj obraz med svoje dlani in me poljubil na čelo med obrvi. V tem hipu se mi je odprlo tretje oko božjega spoznanja tam, kjer me je poljubil, in sprejela sem posvetitev v resnici.

Govorila sem v svojem duhu: Dobro je. Ne morem mu več služiti v nizkem svetu dnevnih skrbi. Dvignila pa se bom višje. Blagodat bom prinašala od zgoraj. Nobene laži več! Nobene prevare več! Vse malenkosti ni hlinjenja mojega prejšnjega življenja naj izginejo na veke.

Ta dan sem ves dan čutila razdvojenost v svojem srcu. Radost nad mislijo, da se moj mož po ti strašni prisegi ne more več poročiti, je poglala globoke korenine v mojem srcu, ki jih ni bilo mogoče več iztrgati. Toda nova boginja, ki je izbrala svoj prestol v meni, je dejala:

»Lahko pride čas, ko bi bilo dobro za tvojega moža, da prelomi obljubo in se zopet poroči.«

Toda žena, ki je bila v meni, je dejala: »To ni vzrok, nad katerim bi se mogla vendar le prisega in nazaj ni poti.«

Boginja, ki je bila v meni, je odgovorila: »To ni vzrok, med katerim bi se mogla radovati.«

Toda ženska, ki je bila v meni, je odgovorila: »Kar ti praviš, je prav, brez dvoma; toda vseeno: on je prisegel.«

In tako je šlo dalje zopet in zopet. Končno je boginja mračno umolknila in temina strahovite bojazni je legla name.

Moj skesani mož ni pustil, da bi opravljal moje delo služabniki; storiti je moral vse sam. Spočetka mi je bilo neskončno prijetno, ko sem bila za vsako malenkost odvisna od njega. To je bilo sredstvo, s katerim sem ga obdržala na svoji strani, in moja želja, da bi ga imela vedno poleg sebe, se je poglobila v moji slepoti. Za oni del njegove navzočnosti, ki sem jo izgubila z vidom, so moledovali ostali moji čuti. Če ga ni bilo ob moji strani, se mi je zdelo kakor da visim v praznoti in sem izgubila stik z vsemi stvarmi, ki se dajo zgrabiti.

Ko se je preje moj mož vračal iz bolnišnice, sem navadno odprla okna in strmela na cesto. Ta cesta je bila člena, ki je vezala njegov svet z mojim. Zdaj, ko sem s svojo slepoto izgubila ta člen, so šli vsi moji čuti, da ga poiščem. Most, ki naju je vezal, je bil zrušen, stala sem ob robu nepremostljivega prepada. Če me je zapustil, se je žrelo prepada razširilo še vse bolj grozno. Morala sem čakati vedno na čas, da pride on sam čez prepad, z njegovega brega na moj breg.

Tako globoko kopnenje in tako popolna neodvisnost nista nikoli dobri. Žena je že itak breme za svojega moža, in če se temu bremenu pridruži še slepota, postane njegovo življenje res neznošno. Obljubila sem si, da bom trpela sama in ne bom za-

vila svojega moža v gube svoje neprodne teme.

V neverjetno kratkem času svoje vaje sem se izvežbala tako, da sem s pomočjo ostalih čutov napravila vsa svoja do nafa pravila sama. V resnici sem zapazila kralu, da opravljam vse z večjo spretnostjo ko poprej. Zakaj pogled naš pogostoma bolj moti ko pa nam pomaga. In tako se je zgodilo, da so se, ko mi moje oči niso več služile, vsi stali čuti poprijeli mirno in vešče njih različnih dolžnosti.

Ko sem si po neprestani vaji pridobila dovolj izkušenj, nisem pustila, da bi moj mož opravljal kakršnokoli domače opravilo zame. Sprva se je bridko pritožil, ko sem mu uropala pokoro. Toda to me ni prepričalo. Naj je rekel karkoli, jaz sem zapazila, kako je bil olajšan, ko ga nisem več mučila te dolžnosti. Služiti dan za dnem ženi, ki je slepa, ne more nikoli izpolniti močnega življenja.

II.

Moj mož je končno dokončal svoje zdravniške študije. Šel je iz Kalkute v neko mesto, da bi tam prakticiral kot zdravnik. Tam na deželi sem začutila vsa vesela kljub vsi moji slepoti, kakor da sem zopet prišla v naročje svoje matere.

V starosti osmih let sem bila zamenjala svojo rojstno vas s Kalkuto. Med tem je bilo preteklo deset let in v vsakem mestu je obledel spomin na mojo domaćijo. Tako dolgo kot sem imela zdrave oči, je Kalkuta s svojim pestrim življenjem zagrinjala v moji zavesti spomin na detinska leta. Toda ko sem izgubila pogled, sem spoznala prvič, da Kalkuta samo draži oči; ona ne more napolniti duha. In zdaj, v moji slepoti, so se pričele znova blesti slike iz moje mladosti, kot zvezde, ki se ob koncu dneva prikažejo druga za drugo na večernem nebu.

V začetku novembra je bilo, ko smo se podali iz Kalkute v Harzingpur. Kraj je bil zame nov, v onj in šum dežev se je širil krog mene in me napolnjeval. Svež jutranji zrak je vel od novo zorane zemlje; sladki, nežni vonj cvetočega zenfa, glas pastirjeve piščalke iz daliave, ropotajoči šum oslovskih vozic, ki je odkakoval po razorani vaški poti, vse me je napolnilo s čarobnostjo. Spomin na moje preteklo življenje z vsem svojim neizrečenim vsem in zvočnostjo je postal zame živa sedanjost in moje slepe oči me niso mogle opomniti, da sem se motila. Vrnila sem se in preživela svojo mladost še enkrat. Le eno je manjkalo: moje matere ni bilo pri meni.

(Dalje.)